

1

2

Behanding van diabetes mellitus type 2

- Leefstijlfactoren spelen een belangrijke rol in het ontstaan diabetes mellitus type 2
- Leefstijlfactoren spelen een belangrijke rol in de progressie van diabetes mellitus type 2
- Diabetes mellitus geeft meer kans complicaties
  - Hart- en vaatziekten
  - Schade aan nieren
  - Schade aan de ogen
  - Schade aan de voeten

3

Behanding van diabetes mellitus type 2

- Gezonde leefstijl is belangrijk bij diabetes mellitus
  - Progressie te verminderen
  - Complicaties te vermijden of te verminderen
- Gezonde leefstijl is extra belangrijk als er ook een gezondheidsprobleem is

4

Behanding van diabetes mellitus type 2

Het nastreven van een betere leefstijl vormt daarom de basis van de behandeling en blijft belangrijk gedurende het hele ziektebeloop

5

Behanding van diabetes mellitus type 2

- Gezonde voeding
- Gewichtsverlies
- Voldoende bewegen
- Stoppen met roken

6

Behandeling van diabetes mellitus type 2

- **Stap 1: leefstijl verandering**
  - Voedings- en beweggedrag veranderen
  - Gedragsverandering op de lange termijn uiterst moeilijk te realiseren
  - Patiënten moeten hierin begeleid worden
- De huisarts zet deze behandeling in

7

Gezonde voeding

- Voedingsadvies door de huisarts
  - Adviezen zijn gebaseerd op de Richtlijn Goede Voeding
    - Opgesteld door de gezondheidsraad
    - Herzien in 2015
    - Het Voedingcentrum heeft de Richtlijnen Schijf van Vijf (voorheen Richtlijnen Voedselkeuze) gebaseerd op de Richtlijnen Goede Voeding van de Gezondheidsraad
- Verwijzing naar de diëtist
  - Normaliseren van de bloed glucose waarden
  - Optimaliseren van het gewicht

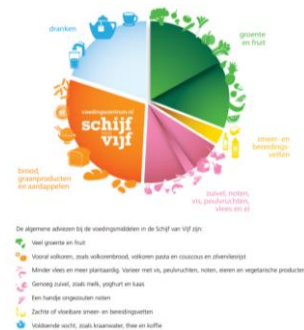
8

Gezonde voeding

- De belangrijkste voedingsadviezen zijn
  - **Regelmatig eten**
    - Dagelijks 3 maaltijden en niet meer dan 3 of 4 keer per dag een klein gezond tussendoortje
  - **Gezond eten**
    - Vezelrijke koolhydraten, te veel suiker, te veel zout en verzadigd vet vermijden
  - Bewegen is ook goed voor het gewicht en bloeddruk

9

10

Voorlichtingsfilm thuisarts

GEZOND ETEN

11

Gezonde voeding

- Toepassing van de adviezen door de patiënt is belangrijk
  - Beïnvloeding van het lichaamsgewicht
  - Beïnvloeding van de bloed glucose waarden
  - Beïnvloeding van de bloeddruk
  - Beïnvloeding van het lipidspectrum.
- Voorwaarden voor een adequate behandeling is een structurele samenwerking met de diëtiste

12

Gezonde voeding

- Verwijzing naar de diëtist
  - Bij het stellen van de diagnose diabetes mellitus type 2
  - Bij problemen om de leefstijladviezen te integreren
  - Als insuline therapie wordt overwogen
  - Bij relevante wijzigingen van de medicatie
  - Bij overgewicht en adipositas
  - Bij het ontstaan van bepaalde complicaties zoals nefropathie
  - Bij zwangerschapswens

13

Gewichtsverlies

- Overgewicht verergert diabetes mellitus
- Overgewicht vergroot de kans op complicaties
  - Hart- en vaatziekten
  - Nierproblemen

14

Gewichtsverlies

- Bij een BMI > 25 kg/m² leidt 5 tot 10% gewichtsverlies
  - Lagere bloed glucose waarden
  - Een betere vetstofwisseling
  - Lagere bloeddruk
- Een gewichtsreductie van 5-10% lijkt in de meeste gevallen wel haalbaar
- Een energiereductie leidt in 10 tot 20% van gevallen tot een adequate glucose regulering

15

Gewichtsverlies

- Een diëtist en de praktijkondersteuner kunnen helpen met gezond eten, meer bewegen en afvallen
- Voedingsadviezen en energieverbruik door bewegen
- Bij ernstig overgewicht (BMI van 35 30 kg/m² of meer) is een maagverkleining soms nodig

16

Voldoende bewegen

- Bewegingsadvies door de huisarts
  - PACE-advies
  - PACE staat voor Physician-based Assessment and Counselling for Exercise. Een huisarts voert deze counseling uit

17

Voldoende bewegen

- Bewegen heeft een positief effect op
  - De bloed glucose regulatie
  - De insuline productie verlaagt
  - De HbA1c waarde verbetert
  - De insuline gevoeligheid verbetert
  - De cardiovasculaire risicofactoren

18

Voldoende bewegen

- Er zijn verschillende bewegingsadviezen
- Voor patiënten zonder complicaties
- Voor patiënten met een verhoogd cardiovasculair risico of een verhoogd risico op complicaties
- Voor patiënten met diabetes mellitus en complicaties en comorbiditeit
- Bij overgewicht

19

Voldoende bewegen

- Voor patiënten zonder complicaties
  - HbA1c < 7
  - Bloeddruk binnen de gestelde waarde < 140/90 mmHg
  - BMI < 30 kg/m²
  - Buikomvang bij mannen < 102 cm en vrouwen < 88 cm
- Minstens een halfuur per dag intensief bewegen
- Het streven is om minstens 2,5 uur per week matig-intensief te bewegen

20

Voldoende bewegen

- Voor patiënten zonder complicaties
- Een gunstig effect op de glycemische instelling
- Gunstig effect op (sterfte aan) hart- en vaatziekten
- Een kleine toename van lichamelijke activiteit is al gunstig

21

Voldoende bewegen

- Adviezen middels foldermateriaal
- Patiënten kunnen zich ook aanmelden in een sportschool
- Patiënten kunnen zich opgeven voor programma's zoals Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO)
- Patiënten kunnen zich opgeven voor Nederland in Beweging
- Als de motivatie voor beweging matig is dan begeleiding door een fysiotherapeut of een oefentherapeut overwogen worden
- Als patiënten bewegingsangst hebben dan kan er samengewerkt worden met een psycholoog

22

Voldoende bewegen

- Voor patiënten met een verhoogd cardiovasculair risico
- Voor patiënten met een risico op complicaties
  - Retinopathie graad 1-3
  - HbA1c > 7
  - Verhoogde bloeddruk
  - BMI > 30 kg/m²
  - Buikomvang bij mannen > 102 cm en vrouwen > 88 cm
- Individueel programma na een inspanningsonderzoek

23

Voldoende bewegen

- voor patiënten met diabetes mellitus en complicaties en comorbiditeit zoals reumatoïde artritis, artrose en perifeer vaatlijden is bewegen ook zinvol!

24

Voldoende bewegen

- Voor patiënten met overgewicht
- Minstens een halfuur per dag intensief bewegen
  - Stevig wandelen
  - Fietsen
  - Zwemmen
- Bij intensief bewegen heeft men een snelle hartslag en snelle ademhaling en gaat men erbij hijgen en zweten

25

Voldoende bewegen

- Als de patiënten onvoldoende bewegen volgens de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen dan verwijst de huisarts de patiënt door naar een fysiotherapeut of een oefentherapeut

26

Voorlichtingsfilm thuisarts

MEER BEWEGEN

27

Stoppen met roken

- Roken is de belangrijkste risicofactor voor hart- en vaatziekten
- Roken is de belangrijkste risicofactor voor het ontstaan van diabetes mellitus type 2

28

Stoppen met roken

29

Stoppen met roken

30

